

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВОДРОСТЕВИХ УГРУПОВАНЬ ШТУЧНИХ СУБСТРАТІВ РІЗНОТИПНИХ ВОДОЙМ ЖИТОМИРСЬКОГО ПОЛІССЯ

Інтенсивний економічний розвиток та постійне втручання людини у природне середовище, екологічно не обґрунтоване природокористування призвело до значної зміни природних екосистем. Важливим складовим компонентом альгофлори, що формує видову та кількісну різноманітність організмів відповідно до змін екологічного стану річок, є фітомікроперифітон. Відомо, що водорості перифітону характеризуються значним різноманіттям, можуть швидко реагувати на зміни в зовнішньому середовищі, при цьому відіграють значну роль у формуванні продукційного та трофічного потенціалу водойм, впливають на якість води [2].

Метою даної роботи було визначення особливостей формування та функціонування водоростевих угруповань на штучних субстратах. Відбір проб фітомікроперифітону здійснювався зі штучних субстратів, що були розміщені на 3 станціях (зарегульована та незарегульована ділянка р. Тетерів, озеро Мар'янівка) в період осінь-зима 201-2011рр. Для створення штучних субстратів використовувалися дерев'яні дощечки, на яких були закріплені предметні скельця. Створені субстрати були поставлені на глибину 50см паралельно до поверхні води. Відбір проб здійснювався після першої, третьої, сьомої доби і в подальшому кожні два тижні [1]. Після першої доби на предметному скельці вже був помітний слабкий слизистий наліт. Результати проведення лабораторного аналізу показали, що там вегетували види водоростей. Варто відмітити, що першими з'явилися зелені водорості: *Chlamydomonas globosa*, *Kirchneriella obessa var operta*, *Schroederia setigera*, *Staurastrum chaetoceros*, *Stephanodiscus Hantzshei*, *Navicula cryptocephala var. veneta*, *Nitzshia vermicularis*, *Trachelomonas rotunda var rotunda*, *Trachelomonas oblonga var. Puactata*.

На наступну добу кількість нальоту дещо збільшилася, під мікроскопом були помітні нові види. Серед цих видів найчисельнішими виявилися евгеленофітові водорості *Trachelomonas hispida var. crenulatajcollis*, *Trachelomonas rotunda var rotunda*, *Trachelomonas ovata*, *Phacus rudicola*. На третю добу, при взятті проби було виявлено масове заселення штучних субстратів діатомовими водоростями. Масового розвитку зазнавали *Cocconeis disculus*, *Cymatopleura solea*, *Cymbella ventricosa*, *Eunotia faba*, *Melosira granulata*, *Navicula cryptocephala var. Intermedia*, *Nitzshia intermedia*, *Nitzshia kuetzingiana*, *Pinnularia viridis var. Sudetica*.

Наступний відбір проб відбувся на сьому добу після встановлення. Провівши лабораторний аналіз було ідентифіковано близько 30 видів водоростей. Великого різноманіття досягали діатомові та зелені водорості. Було відмічено появу нових видів *Characium acuminatus*, *Micractinium pussilum*, *Micractinium pussilum*, *Schroederia setigera*, *Synedra acus*, *Nitzshia vermicularis*, *Chlamydomonas monadina*, *Tetraedron minimum*, *Navicula densestriata*.

Варто зауважити, що домінуючу роль у формуванні штучних альгоценозів відігравали зелені та діатомові водорості. Найпоширенішими представниками зелених водоростей були: *Ankistrodesmus angustus*, *Characium acuminatus*, *Characium simplex*, *Palmella microscopica*, *Characiohloris apiculata*, *Chlamydomonas monadina*, *Kirchneriella lunaris*, *Schroederia setigera*, *Pseudoharacium acuminatum*, *Scenedesmus echinulatus*, *Tetraedron minimum*, *Staurastrum chaetoceros*, *Closterium ceratium*, *Closterium subulatum f. subulatum*.

Серед діатомових водоростей масового розвитку зазнали *Synedra ulna var. oxyrhynchus*, *Synedra tenera*, *Pinnularia viridis var. sudetica*, *Nitzshia kuetzingiana*, *Nitzschia acicularis*, *Navicula pupula var rostrata*, *Navicula cryptocephala var. exilis*, *Melosira italica*, *Stephanodiscus Hantzshei*, *Gyrosigma scalproides*, *Gomphonema auqur*,

Gomphonema acuminatum var. coronatum, Eunotia faba, Eucocconeis minuta, Diatoma vulgare, Cyclotella Kuetzingiana, Cocconeis disculus.

Таким чином, за період проведенних досліджень на штучних субстратах р. Тетерів та озера Мар'янівка було ідентифіковано 97 видів фітомікроперифітону, з домінуванням зелено-діатомового комплексу.

Література:

1. Дуплаков С. Н. К изучению обрастаний прудов // Тр. гидробиол. ст. на Глубоком озере. – 1930. – **6**, вып. 5. – С. 48–69.
2. Протасов А.А. Пресноводный перифитон. – К.: Наук. думка, 1994. – 308 с.